2016. M88

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDUIMHIR

Stampa an Ionaid

Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2016

Gaeilge Bonnleibhéal

Cluastuiscint, Léamhthuiscint agus Scríobh na Teanga

360 MARC

Dé Luain
13 Meitheamh
Tráthnóna, 2.00 go dtí 4.20

Don Scrúdaitheoir	
CLUASTUISCINT	
CEIST	**MARC**
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
Iomlán	

Don Scrúdaitheoir	
CEIST	**MARC**
1	
2	
3	
4	
5	
–	–
IOMLÁN (1-5)	
CT	
MÓRIOMLÁN	
GRÁD	

CUID I: CLUASTUISCINT – (120 marc)

Freagair **gach** ceist. Tá na treoracha don chuid seo ar an dlúthdhiosca.
Cuir **tic** (✓) leis an bhfreagra ceart i ngach cás.

Ceist 1 (a) Cén post atá ag Ciara faoi láthair?

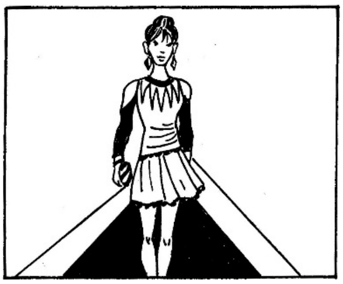

Ceist 1 (b) Cad a chaitheann Ciara nuair a bhíonn sí sa stiúideo raidió?

Gúna faiseanta	
T-léine agus jíons	
Spéaclaí gréine	

Ceist 2 (a) Cén obair atá ar siúl ag Diarmaid anois?

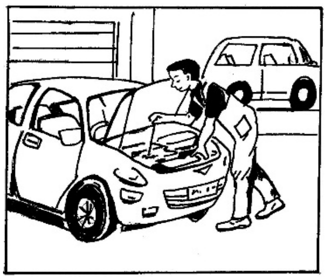

Ceist 2 (b) Cad a fhaigheann Diarmaid nuair a bhíonn an aimsir go dona?

Airgead maith	
Trálaer nua	
Sos breá	

Ceist 3 Cá bhfuil an bhean ag dul?

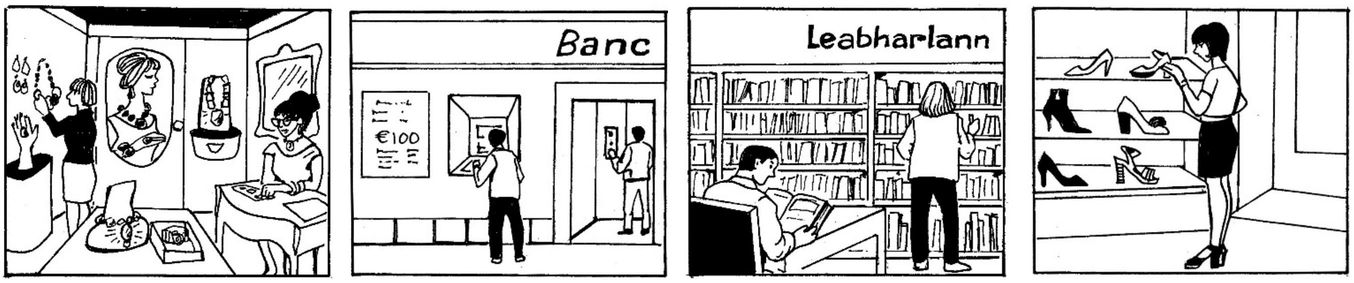

Ceist 4 Cá bhfuil stáisiún na ngardaí? (Cuir **tic** (✓) sa bhosca ceart.)

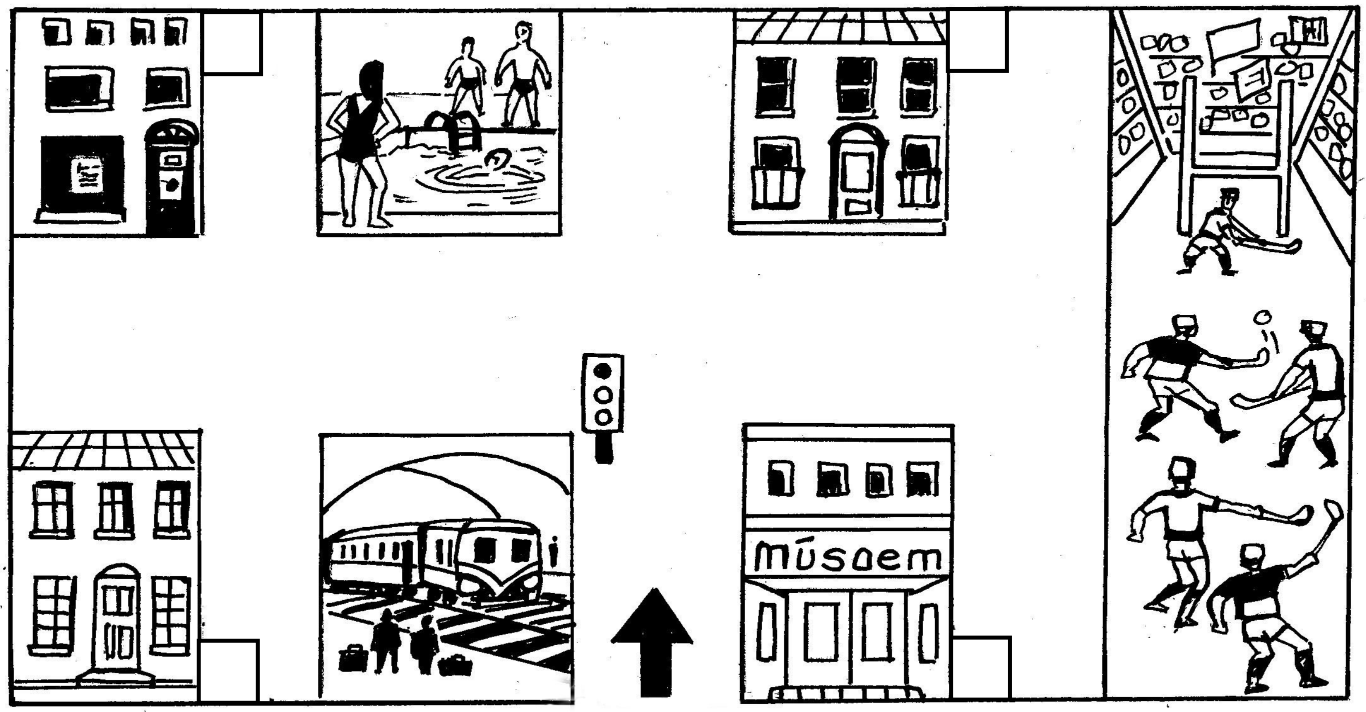

Tá an fear anseo

Ceist 5 (a) Conas a bhí an aimsir i bPort Mearnóg Dé Sathairn?

Ceist 5 (b) Cé a thit i laige de bharr an teasa?

Beirt chailíní	
Buachaill óg	
Seanbhean	

Ceist 6 (a) Cén áit a mbeidh Nuala ag obair sa samhradh?

I siopa leabhar	
I mbialann	
Ar fheirm	

Ceist 6 (b) Cén t-am a thosóidh Pól ag obair gach oíche?

A trí a chlog	
A sé a chlog	
A deich a chlog	

Ceist 7 (a) Cén lá a bheidh an glantachán mór ar siúl sa sráidbhaile?

Déardaoin	
Dé Sathairn	
Dé Domhnaigh	

Ceist 7 (b) Cén obair a dhéanfaidh Liam?

Péinteáil	
Bláthanna a chur	
Bruscar a bhailiú	

Ceist 8 (a) Cén fáth a bhfuil Barra ag dul go dtí an t-ionad sláinte?

Tá sé breoite	
Chun oideas a bhailiú	
Chun bille a íoc	

Ceist 8 (b) Cén áit a raibh an sparán an t-am ar fad?

Sa charr	
Ar an mbord	
Sa seomra feithimh	

Nuair a bheidh an Chluastuiscint críochnaithe agat lean ar aghaidh agus freagair na ceisteanna eile ar na leathanaigh 5 – 17 sa fhreagarleabhar seo.

CUID II: ROINN I – LÉAMHTHUISCINT **(150 marc)**

FREAGAIR **GACH** CEIST (**1**, **2** *agus* **3**).

Ceist 1 Meaitseáil na pictiúir leis na fógraí / comharthaí agus scríobh síos an litir cheart sa bhosca in aice leis an uimhir cheart atá sa ghreille. (40 marc)

		Uimhir	Litir
1.	**Bealach siúlóide amháin** Cosc ar Rothaíocht	1	
2.	Ranganna Gaeilge Dé Luain 8 – 9.30 p.m. Gael Linn	2	
3.	Na Cluichí Oilimpeacha 5-21 Lúnasa Rio de Janeiro	3	
4.	**Tiomáin go mall** Bóthar faoi leac oighir	4	
5.	**Ardaitheoir** Spás do cheathrar ar a mhéad	5	
6.	Stáisiún Dóiteáin Ná páirceáil anseo in am ar bith	6	
7.	**"Picnic Leictreach 2016"** **Ceol den scoth** Ceannaigh do thicéad ar líne	7	
8.	**Campa Camógaíochta** **do chailíní 13-15** **Gach eolas ó 083 541778**	8	
9.	Turas Tíreolaíochta go sléibhte Mhaigh Eo Bus ón scoil ar 8.00 a.m.	9	
10.	Fadhb Leictreachais? *Leictreoir cáilithe ar fáil* *Aindí – 092 34456*	10	

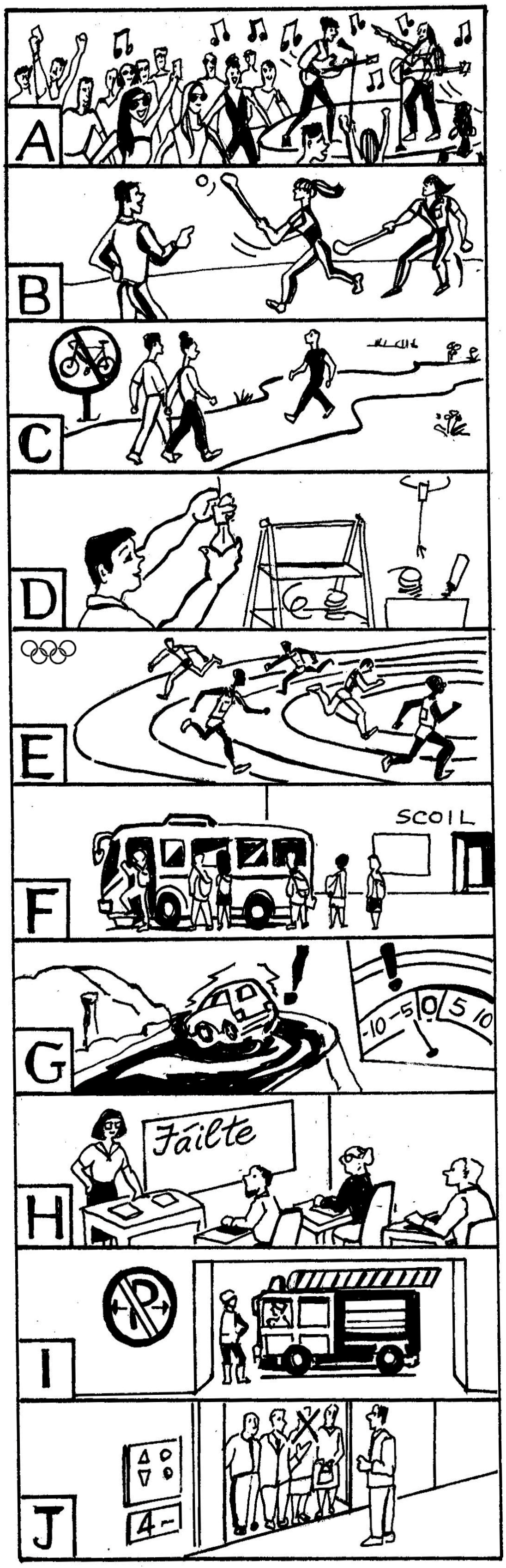

Ceist 2 Freagair do rogha **dhá cheann** de (a), (b), (c) anseo thíos. **(50 marc)**

(a) Léigh **an litir** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá fúithi. (25 marc)

An tIonad Turasóireachta,
An Fhaiche Mhór,
Gaillimh.

10 Márta, 2016.

Aisling Ní Dhálaigh,
Sráid Eoin,
Inis,
Co. an Chláir.

A Aisling, a chara,

Go raibh maith agat as an CV a sheol tú chugam ar an 29 Feabhra.

Feicim ón CV go bhfuil taithí agat ar bheith ag plé le turasóirí. Chaith tú sé bliana ar an meánscoil agus ansin dhá bhliain ag obair in Aerfort na Sionainne. Chomh maith leis sin, tá teangacha iasachta ar do thoil agat. Fuair tú grád A sa Ghearmáinis agus grád B sa Fhraincis san Ardteistiméireacht, trí bliana ó shin. Tá scileanna maithe ríomhaireachta agat agus tá cur amach maith agat ar an taobh seo tíre freisin. Mar chaitheamh aimsire, is breá leat a bheith ag imirt peile le do chlub áitiúil.

Tá foirm iarratais in éineacht leis an litir seo. Ba cheart duit an fhoirm iarratais a líonadh anois agus í a chur ar ais chugam ag an seoladh thuas roimh an 21 Márta. Ná déan dearmad do sheoladh ríomhphoist a scríobh ar an bhfoirm. Tá trí phost mar chúntóir san ionad turasóireachta ar fáil don samhradh. Beidh agallaimh ar siúl ag tús mhí Aibreáin. Gheobhaidh tú gach eolas faoi rátaí pá agus faoi choinníollacha oibre ag an agallamh.

Is mise,
Gráinne Ní Ghallchóir
Stiúrthóir

Ceisteanna

1. Cathain a sheol Aisling an CV isteach?

29 Feabhra	
10 Márta	
21 Márta	

2. Cén grád a fuair Aisling sa Fhraincis san Ardteistiméireacht?

Grád A	
Grád B	
Grád C	

3. Cén caitheamh aimsire atá ag Aisling?

Ríomhairí	
Peil	
Teangacha	

4. Cad atá le líonadh ag Aisling anois?

Ríomhphost	
Litir	
Foirm iarratais	

5. Cén post atá ag Gráinne Ní Ghallchóir?

Stiúrthóir	
Cúntóir	
Turasóir	

(b) Léigh **an bróisiúr** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (25 marc)

Cuireadh ó Chúil Aodha

Is iomaí ceantar Gaeltachta atá suite cois trá nó ar oileán. Ní mar sin atá Cúil Aodha, baile álainn Gaeltachta atá suite i measc na gcnoc i gContae Chorcaí. Is fiú cuairt a thabhairt ar an áit álainn seo ina bhfuil ceol, teanga agus cultúr na nGael ina steillbheatha.

Imigh siar ó Chathair Chorcaí, thar Mhaigh Chromtha agus sroichfidh tú Baile Bhuirne, an baile is gaire do Chúil Aodha. Cas ó dheas ansin i dtreo na muilte gaoithe ar bharr na gcnoc. Téigh isteach sa ghleann agus lean ar aghaidh go sráidbhaile Chúil Aodha.

Bhí cónaí ar an gcumadóir cáiliúil ceoil Seán Ó Riada sa cheantar seo. Bhunaigh Seán "Cór Chúil Aodha". Tá clú agus cáil ar an gcór seo ar fud an domhain. Bíonn siad ag canadh sa séipéal gach Domhnach. Tá ionad cultúrtha in aice le Cúil Aodha agus bíonn ceol, amhránaíocht agus rince ar siúl ann go minic.

Tá an amhránaíocht ar an sean-nós beo láidir anseo i gCúil Aodha. Déan dearmad ar an bpopcheol agus ar an rac-cheol ar feadh tamaill agus bain sult as ceol álainn an cheantair seo.

Cuirtear fáilte roimh fhoghlaimeoirí Gaeilge i gcónaí. Lig do scíth linn anseo agus bain triail as an nGaeilge a labhairt le muintir na háite.

Beidh Fáilte Romhat i gCúil Aodha

Ceisteanna

1. Cá bhfuil Cúil Aodha suite?

Ar oileán	
Cois trá	
I measc na gcnoc	

2. Cad é an baile is gaire do Chúil Aodha?

Baile Bhuirne	
Corcaigh	
Maigh Chromtha	

3. Cá bhfuil na muilte gaoithe sa cheantar seo?

Sa ghleann	
Ar bharr na gcnoc	
Sa sráidbhaile	

4. Cad a bhunaigh Seán Ó Riada sa cheantar seo?

Cór Chúil Aodha	
Séipéal Chúil Aodha	
Ionad cultúrtha	

5. Cad atá beo láidir i gCúil Aodha?

Rac-cheol	
Popcheol	
Amhránaíocht ar an sean-nós	

(c) Léigh an **scéal nuachta** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (25 marc)

Oíche na Stoirme Móire

Is minic a tharlaíonn stoirmeacha uafásacha idir mí na Samhna agus mí Feabhra. Ach i mí an Mhárta i mbliana, rinne stoirm mhór go leor damáiste in iarthuaisceart na tíre.

An tráthnóna sin bhí muintir Uí Néill, a chónaíonn trí mhíle ón gcósta, ag ithe an dinnéir sa chistin nuair a chuala siad fear na haimsire ar an raidió. Dúirt sé go raibh stoirm mhór ag teacht. Bhí sceitimíní ar na páistí óga ach ba chuma leis na déagóirí. Thuig na tuismitheoirí, áfach, gur féidir le stoirm mhór a lán damáiste a dhéanamh agus bhí eagla orthu. Ar a hocht a chlog, chuala siad fuaim na gaoithe ag méadú. Thosaigh na crainn lasmuigh ag luascadh anonn agus anall. Bhí géaga beaga ag eitilt san aer. Ba ghearr go raibh torann dochreidte le cloisteáil.

Istigh sa teach bhí na doirse agus na fuinneoga go léir dúnta. Nuair a theip ar an leictreachas, bhailigh an teaghlach ar fad isteach sa seomra suí le chéile. Las siad coinnle. Ní raibh fonn cainte ar aon duine. Chuala siad gloine á briseadh. Shíl siad gur lasmuigh a tharla sé. D'imir siad cártaí chun faoiseamh a fháil ón stoirm. Lean an gála gaoithe go dtí a ceathair a chlog ar maidin. Níor chodail aon duine an oíche sin.

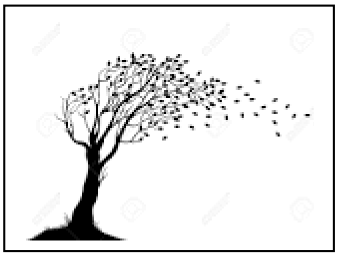

An mhaidin dár gcionn, chonaic siad an scrios a rinne an stoirm le linn na hoíche. Bhí poll mór i ndíon an tí. Bhí na fuinneoga thuas staighre briste ina smidiríní. Bhí crann leagtha in aice leis an teach agus bhí an bothán adhmaid bunoscionn sa ghairdín. Bhí an damáiste costasach ach bhí áthas ar an teaghlach nach raibh aon duine gortaithe.

Ceisteanna

1. Cén mhí inar tharla an stoirm mhór seo?

Mí Feabhra	
Mí an Mhárta	
Mí na Samhna	

2. Cé a thuig gur féidir le stoirm mhór a lán damáiste a dhéanamh?

Na déagóirí	
Na tuismitheoirí	
Na páistí óga	

3. Cén áit inar bhailigh an teaghlach ar fad le chéile?

Sa chistin	
Thuas staighre	
Sa seomra suí	

4. Cad a rinne siad le linn na stoirme?

D'imir siad cártaí	
Bhí siad ag caint	
Chodail siad	

5. Cad a bhí bunoscionn sa ghairdín?

An bothán adhmaid	
Crann	
Fuinneoga	

Ceist 3 Freagair do rogha **dhá cheann** de (a), (b), (c) anseo thíos. **(60 marc)**

(a) Léigh **an t-alt** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (30 marc)

Rí na hIománaíochta

An bhfuil cluiche páirce ann atá chomh spreagúil leis an iománaíocht? Chuala gach páiste scoile in Éirinn faoi Shetanta agus é ag cleachtadh le sliotar agus le camán in Eamhain Mhacha na mílte bliain ó shin. Tá scéalta le cloisteáil fós faoi imreoirí cáiliúla mar Christy Ring agus Mick Mackey ach sa lá atá inniu ann, is é Henry Shefflin as Cill Chainnigh "Rí na hIománaíochta".

Rugadh Henry sa bhliain 1979. Agus é ar an meánscoil, ba léir go raibh bua na hiománaíochta aige. D'imir sé don chontae ar fhoireann na mionúr agus é seacht mbliana déag d'aois. Tosaí sciliúil cróga ba ea é. Scóráil sé chomh minic sin gur chuir sé eagla ar gach cúlaí agus ar gach cúl báire a bhí ina choinne.

D'imir Henry don chontae ar fhoireann na sinsear den chéad uair sa bhliain 1999. Bhuaigh sé a chéad bhonn sinsearach i gcoinne Uíbh Fhailí sa bhliain 2000. Bhuaigh Henry Craobh na hÉireann deich n-uaire san iomlán le linn dó a bheith ag imirt ar fhoireann na sinsear do Chill Chainnigh.

Bronnadh gradam "Imreoir na Bliana" air trí huaire. Tharla gortú dó cúpla uair agus b'éigean dó dul go dtí an t-ospidéal. Bhris sé cnámh ina chos chlé, mar shampla, nuair a bhí sé ag imirt dá chlub i mí na Nollag 2012.

I mí an Mhárta 2015, dúirt Henry Shefflin go raibh sé ag éirí as a bheith ag imirt don chontae. Tá dlúthbhaint aige leis an iománaíocht fós. Bíonn sé le feiceáil ar theilifís RTÉ anois ag déanamh anailíse ar na cluichí móra iománaíochta.

Ceisteanna

1. Cé hé "Rí na hIománaíochta" sa lá atá inniu ann?

Henry Shefflin	
Christy Ring	
Setanta	

2. Cathain a bhuaigh Henry a chéad bhonn sinsearach?

1979	
1999	
2000	

3. Cé mhéad uair a bhuaigh Henry Craobh na hÉireann?

Trí huaire	
Seacht n-uaire	
Deich n-uaire	

4. Cén gortú a tharla do Henry agus é ag imirt dá chlub i mí na Nollag 2012?

____

5. Cá mbíonn Henry le feiceáil anois?

Ar pháirc na himeartha	
Ar theilifís RTÉ	
San ospidéal	

(b) Léigh **an giota** seo a leanas agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (30 marc)

Úna – Ceoltóir agus Moltóir

Tá clú agus cáil ar Úna Healy mar bhall den ghrúpa ceoil *The Saturdays*. Cé go bhfuil cónaí uirthi in Northampton faoi láthair bíonn sí ag obair i mBaile Átha Cliath freisin ar an gclár teilifíse *The Voice of Ireland*. Is minic a thugann Úna cuairt abhaile ar a baile dúchais, Durlas, i gContae Thiobraid Árann.

Rugadh Úna sa bhliain 1981. Ba é an snámh an caitheamh aimsire a bhí aici nuair a bhí sí sa bhunscoil. D'éirigh sí as an snámh nuair a bhí sí trí bliana déag d'aois agus thosaigh sí ag seinm an ghiotáir. Thosaigh sí ag canadh agus ag cumadh amhrán. Nuair a d'fhág Úna an mheánscoil, ní raibh sí cinnte cén tslí bheatha ba mhaith léi - a bheith ina banaltra nó ina ceoltóir nó ina múinteoir bunscoile. Ach ar deireadh, sa bhliain 2005, shocraigh sí ar bheith ina ceoltóir. Thaistil sí timpeall na hÉireann ag canadh ar feadh cúpla bliain. Bhí sí míshásta mar ní raibh dul chun cinn á dhéanamh aici. Sa bhliain 2007, d'imigh sí go Londain chun clú agus cáil a bhaint amach mar amhránaí.

Bhí an t-ádh uirthi. Fuair sí áit sa ghrúpa ceoil *The Saturdays*. Bhain siad barr na gcairteacha amach go minic. Tá Úna ina réalta anois. Thit sí i ngrá le himreoir idirnáisiúnta rugbaí, Ben Foden. Phós siad in Éirinn sa bhliain 2012. D'athraigh Úna a sloinne go Foden ansin. Is duine gnóthach í Úna. Bíonn sí ar an gclár *The Voice of Ireland* le Bressie agus le Kian Egan. Tá sí fós ag cumadh amhrán.

Ceisteanna

1. Cá bhfuil cónaí ar Úna faoi láthair?

Baile Átha Cliath	
Durlas	
Northampton	

2. Cén caitheamh aimsire a bhí ag Úna nuair a bhí sí sa bhunscoil?

An giotár	
Snámh	
Canadh	

3. Cén tslí bheatha a roghnaigh Úna sa bhliain 2005?

Banaltra	
Ceoltóir	
Múinteoir bunscoile	

4. Cén fáth ar imigh Úna go Londain sa bhliain 2007?

____

5. Cén sloinne atá ar Úna anois?

Egan	
Foden	
Healy	

(c) Léigh **na véarsaí** seo a leanas agus freagair na ceisteanna ar fad atá fúthu. (30 marc)

Sionnach na Cathrach

Ní mac tíre liath mé a fheictear sa zú,
Ná cat fiáin chomh mór le cú,
Ach sionnach ocrach, ag siúl na slí
I lár na cathrach ag lorg bia.

I mbosca bruscair faoi sholas lampaí
Faighim bia blasta a shásaíonn mo chroí –
Sceallóga nó sicín nó fiú uachtar reoite
Ithim gach rud ach amháin bia dóite.

Fillim ar mo leaba le héirí na gréine
Is codlaím go ciúin i rith an lae
Sionnach na Cathrach ina luí faoi sceach,
Ag fanacht, ag faire is ag éirí ocrach.

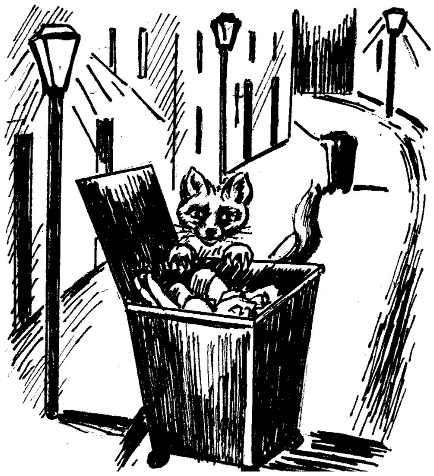

Ceisteanna

1. Cén t-ainmhí atá ag caint sna véarsaí seo?

Cat	
Mac tíre	
Sionnach	

2. Cén áit a mbíonn Sionnach na Cathrach ag lorg bia?

I lár na cathrach	
Faoi sceach	
Sa zú	

3. Cad a fhaigheann Sionnach na Cathrach a shásaíonn a chroí?

____

4. Cén bia nach n-itheann Sionnach na Cathrach?

Bia dóite	
Sicín	
Uachtar reoite	

5. Cathain a chodlaíonn Sionnach na Cathrach?

I rith na hoíche	
I rith an lae	
Le héirí na gréine	

Lean ar aghaidh go Cuid II : Roinn II

FREAGAIR **GACH** CEIST (**4** *AGUS* **5**)

Tá Ceist 4 ar na leathanaigh 14 agus 15.

Tá Ceist 5 ar na leathanaigh 16 agus 17.

Ceist 4 Freagair (a) **NÓ** (b). **(40 marc)**

(a) Féach ar na pictiúir thíos.

Paul O'Connell

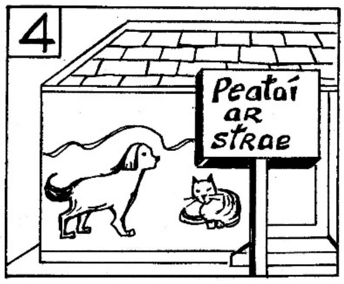

Cén rud a bheidh ar siúl? Cén áit a mbeidh sí?	Cén lá? Dáta? Am? Cead isteach?	Cén t-aoi speisialta?	Cá rachaidh an t-airgead?

Scríobh amach an **FÓGRA** a bhaineann leis an rud atá i gceist thuas.

FÓGRA

NÓ

(b) Ba mhaith leat a bheith ag obair an samhradh seo i gCumann Gailf na Cille, An Cabhán.
Líon isteach **An Fhoirm Iarratais** atá anseo thíos. **[Nóta:** Is tusa *Tadhg de Brún*.]

Cumann Gailf na Cille, An Cabhán

Foirm Iarratais do Phost Samhraidh

Ainm: *Tadhg de Brún* Uimhir theileafóin: ……………………………..…….

Seoladh: ………………………………………………………………………………….................

……………………………………………………………………………………………………..

Aois: ………………………………………………. Dáta Breithe: ………………………………………

Cén Scrúdú Teistiméireachta atá déanta agat? ……………………………………………….......

Ainmnigh **cúig** ábhar scoile a rinne tú sa scrúdú sin: ………………………………………………..

…………………………………………………………………………………………………….

Luaigh **trí** chaitheamh aimsire atá agat: ………………......…………………..……………………..

……………………………………………………..……………………………………………..

An imríonn tú galf? ....……...................……………………………………………………..

An mbeidh tú sásta a bheith ag obair gach deireadh seachtaine? ..……………………………………..

An féidir leat tarracóir a thiomáint? ....…………………………………………………….

Cén post ba mhaith leat? Cuir tic le ceann amháin (✓): Glantóir ☐ Garraíodóir ☐ Freastalaí ☐

Scríobh **alt gearr** (timpeall 40 focal) ag insint cén fáth ar mhaith leat post samhraidh sa chumann gailf seo.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

Síniú: *Tadhg de Brún* Dáta: ____________________

Ceist 5 Freagair (a) **NÓ** (b). **(50 marc)**

(a) Féach ar an bpictiúr thíos.

Bhí tú ag **Cóisir Lá Breithe** an tseachtain seo caite.
Tá tú chun **cuntas** (timpeall 90 focal) a scríobh in Iris na Scoile faoin gcóisir lá breithe sin.

Scríobh **an cuntas** sin (timpeall 90 focal) sa spás atá faoin bpictiúr.

Cóisir Lá Breithe

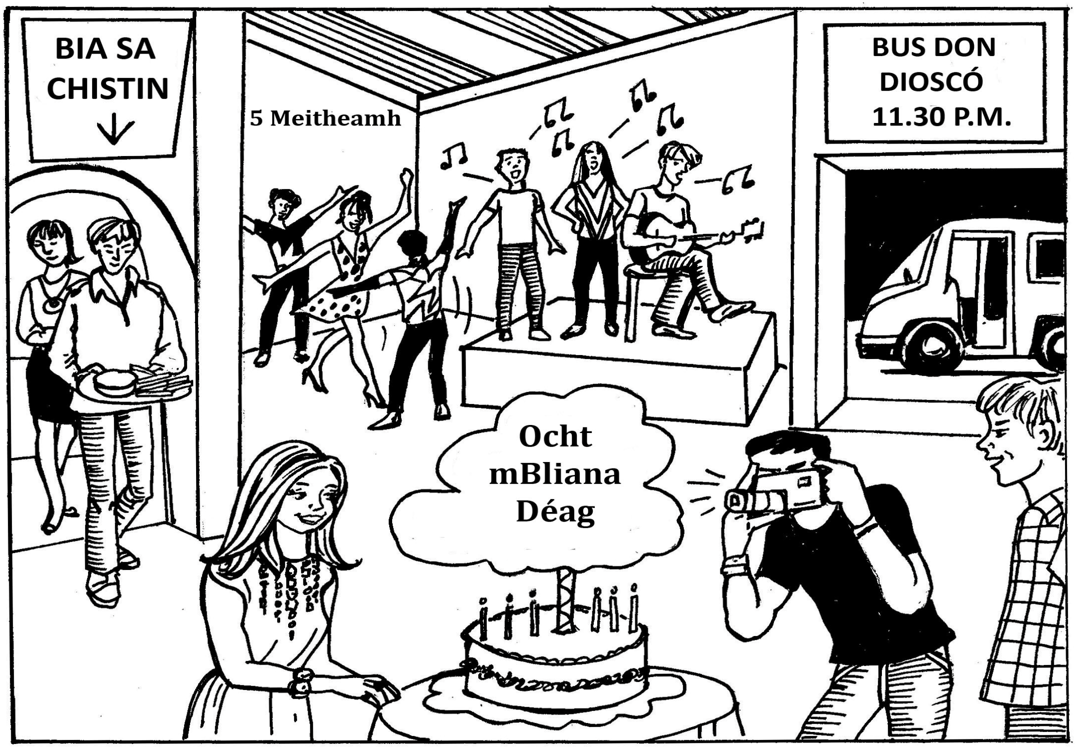

NÓ

(b) Féach ar na pictiúir anseo thíos.

Tharla **an eachtra** seo agus tú ag dul go dtí an stáisiún traenach le do chara.
Tá tú chun scríobh faoin **eachtra** seo in Iris na Scoile (timpeall 90 focal).

Scríobh faoin **eachtra** (timpeall 90 focal) sa spás atá faoi na pictiúir.

Fón póca Málaí taistil	Faoi dheireadh Ag cur báistí	An trácht go dona Stoptha	Ródhéanach Traein imithe

EACHTRA A THARLA

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán